

Motion till riksdagen

2005/06: MJ47

av **Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)**
med anledning av prop. 2005/06:172

Nationell klimatpolitik i global samverkan

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
3	Utgångspunkter för Sveriges klimatpolitik	4
4	Det internationella arbetet mot klimatförändringar	5
4.1	Kyotoprotokollet är grunden för klimatarbetet.....	5
4.2	Samarbete inom EU	5
4.2.1	Befintlig teknik existerar	5
4.2.2	Mer forskning.....	6
4.2.3	Utveckla en sammanhållen energi- och klimatpolitik med Europaperspektivet i fokus	6
4.2.4	Handel med utsläppsrätter	7
4.2.5	Utveckla en hållbar europeisk transportpolitik.....	8
4.2.6	Jordbruksstöd till biobränslen.....	9
4.2.7	Bort med subventioner av fossila bränslen.....	9
4.3	Samarbete med länder utanför EU	10
4.3.1	De projektbaserade mekanismerna	10
4.4	Avskiljning och lagring.....	11
5	Mål för den svenska klimatpolitiken	11
5.1	Miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan”.....	11
5.2	Sveriges utsläpp av växthusgaser åren 2008–2012	12
5.3	Mål på lång och medellång sikt.....	12
5.4	Uppföljning av klimatmålen.....	13
6	Åtgärder för att begränsa utsläppen av växthusgaser i Sverige	13
6.1	Delaktighet i klimatarbetet	13
6.1.1	Statliga företag bör vara förebilder.....	13
6.1.2	Den enskildes ansvar	13
6.1.3	Utbildning	14
6.2	En bred energi- och klimatkommission bör tillsättas	14
6.3	Handlande sektorn.....	15
6.4	Sektorsövergripande styrmedel	15
6.4.1	Klimatinvesteringsprogram	15

Fel! Okänt namn på

6.4.2	Skatteväxling	16
6.4.3	Kommunernas arbete	16
6.5	Sektorsspecifika styrmedel	17
6.5.1	Energisektorn.....	17
6.5.2	Byggnadssektorn	18
6.5.3	Transportsektorn.....	18
6.5.4	Hushållssektorn	20
7	Strategi för anpassning till klimatförändringar	20
7.1.1	Klimatförändringarna är inte enbart ett miljöproblem	20

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör utforma en tydlig svensk hållning inom EU:s energipolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för sanktioner mot de EU-länder som inte lever upp till sitt åtagande enligt EU:s interna bördefördelning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett intensivprogram för forskning och innovation inom EU bör genomföras.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska Europas beroende av fossila bränslen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att taket för den totala tilldelade mängden utsläppsrätter inom EU gradvis sänks.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att för den period som börjar år 2013 skall utsläppsrätterna fördelas genom auktionering.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU bör verka för att praxis för mätning av personbilarnas CO₂-utsläpp per kilometer bli mer rättvisande samt att EU därefter sätter upp obligatoriska krav för genomsnittliga CO₂-utsläpp per kilometer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall verka för att koldioxidutsläppen från flyget så snart som möjligt inkluderas i EU:s handelssystem för utsläppsrätter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett åtgärdsprogram för hållbara europeiska transporter bör utvecklas och genomföras.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att jordbruksstöden bör utformas så att de i större utsträckning uppmuntrar till produktion av förnybar energi.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett gemensamt förbud mot subventioner av fossila bränslen bör införas inom EU.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU tar initiativ till ett multilateralt samarbete mellan EU, Kina, Indien, Brasilien m.fl. länder samt vissa större energibolag, i syfte att främja ett brett samarbete om ren teknik inom bl.a. huvudområdena energi och transporter.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU avsätter avsevärda budgetmedel för att hjälpa u-länderna att investera i bästa möjliga teknik för energiproduktion och energianvändning.

Fel! Okänt namn på

14. Riksdagen beslutar om ändring av miljökvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” så att det får följande lydelse: Den globala genomsnittstemperaturen får aldrig öka med mer än 2 grader Celsius i förhållande till genomsnittstemperaturen för perioden 1961–1990.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör sträva efter att EU-länderna minskar sina utsläpp med totalt 30 % till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU-länderna minskar sina utsläpp med totalt 80 % till år 2050 i förhållande till 1990 års nivå.
17. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen under år 2008 med konsekvensanalyser och förslag med anledning av uppföljningen av klimatstrategin.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en brett upplagd utredning av energi- och klimatfrågorna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbyggnaden av kraftvärme i Sverige skall stimuleras.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU bör verka för bindande normer om maximal energiförbrukning vid standbyläge för hushållsmaskiner och elektronisk apparatur.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU bör verka för att klimatfrågorna skall diskuteras inom samtliga berörda politikområden.

3 Utgångspunkter för Sveriges klimatpolitik

Hotet om klimatförändringar är ett av de mest komplexa problem som mänskligheten måste komma till rätta med. Klimatförändringar är globala, långsiktiga och sker med en betydande tröghet. Den dag konsekvenserna blir oacceptabla, kanske det inte finns någon väg tillbaka. Försiktighetsprincipen måste därför gälla i alla klimatpåverkande sammanhang.

Kristdemokraterna instämmer i stor utsträckning i regeringens bedömning av de strategiska utgångspunkterna för Sveriges klimatpolitik. Men regeringen lyfter inte i tillräcklig utsträckning fram behovet av en sammanhållen europeisk energi- och klimatpolitik. Inte minst de framväxande gemensamma el- och gasmarknaderna sätter fingret på det ömsesidiga beroendet mellan medlemsländernas energipolitik, vilket i högsta grad påverkar klimatpolitiken. Regeringen bör utforma en tydlig svensk hållning inom EU:s energipolitik, vilket riksdagen bör ge regeringen till känna som sin mening.

4 Det internationella arbetet mot klimatförändringar

Atmosfären är en gemensam resurs för hela mänskligheten. Därför har vi ett gemensamt ansvar. Det är positivt att propositionen, förutom behovet av att minska utsläppen av växthusgaser, lyfter fram behovet av att anpassa samhället för att minska sårbarheten inför klimatförändringar. Kristdemokraterna hade gärna sett att även arbetet med ökad kolbindning samt avskiljning och lagring av kol lyfts fram som viktiga aspekter vid utformningen av en framtida internationell klimatregim.

4.1 Kyotoprotokollet är grunden för klimatarbetet

Kyotoprotokollet bör vara grunden för den svenska och europeiska klimatpolitiken. Det krävs ett aktivt arbete både från Sverige och EU i att påverka USA att ansluta sig till Kyotoprocessen.

Många länder ligger idag långt ifrån att nå upp till sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet. Där åtagandena efterlevs handlar det i första hand om att man stängt gamla ineffektiva koleldade anläggningar i bl.a. Storbritannien och Tyskland. Det behövs därför en allvarligt menad samsyn bland EU:s regeringar om att de åtaganden som respektive land gjort skall respekteras. Riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening att Sverige bör verka för sanktioner mot de EU-länder som inte lever upp till sitt åtagande enligt EU:s interna bördefördelning.

4.2 Samarbete inom EU

EU är kanske den viktigaste arenan för styrmedel inom energiområdet. Förutom att vara en central del av klimatpolitiken är energipolitiken av största betydelse för den s.k. Lissabonprocessen, som innebär att EU skall bli den mest konkurrenskraftiga ekonomin i världen. Processen innebär att höja arbetskraftens produktivitet, kapitalets produktivitet, samt produktiviteten inom energi- och materialhanteringen. Kristdemokraterna anser att EU måste fokusera mer på hur effektiviteten i energihanteringen kan höjas. Inte minst av detta skäl behövs ett europeiskt perspektiv på energipolitiken. Det handlar helt enkelt om att de olika energiformerna skall användas i de sammanhang där det är mest rationellt.

De flesta samhällssektorer berörs av den energidiskussion som nu pågår inom EU. Det är en fråga om säkerhet, kostnader, konkurrenskraft, miljö, klimat m.m. En vettig energipolitik kan bidra till nya jobb och bättre miljö.

4.2.1 Befintlig teknik existerar

Den teknik som behövs för ett hållbart energisystem finns redan idag. Forskare vid Princeton (S Pacala & R Socolow, Science vol. 305, s 968) har iden-

Fel! Okänt namn på

tifierat 15 existerande tekniker som på sikt var och en skulle kunna förhindra koldioxidutsläpp motsvarande 1 miljard ton kol per år. Var och en av dessa tekniker är idag redan implementerad i industriell skala. Även om de utsläppsminskningar som dessa tekniker kan ge delvis är överlappande – den totala potentialen för utsläppsminskning är betydligt mindre än 15 miljarder ton kol per år – så skulle ett samtidigt användande av flera av dessa tekniker innebära att de totala globala utsläppen, som idag motsvarar 7 miljarder ton kol per år, skulle kunna reduceras avsevärt. (1 ton CO₂ motsvarar 0,27 ton kol.) Dessa tekniker kan delas in i följande grupper:

- Effektivitet och energihushållning (bränslesnålare bilar, mindre användning av bil, energieffektivisering av byggnader, ökat energiutbyte i elproduktionen).
- Avlägsna koldioxidutsläppen från energiproduktionen (substitution av kol med naturgas i förbränningsanläggningar, koldioxidavskiljning i samband med förbränning av olika slag, ökad användning av fossilbränslefri kraftproduktion i form av kärnkraft, vindkraft, solkraft och biobränslen, samt användning av dessa för vätgasframställning).
- Utnyttjande av naturliga sänkor för koldioxid (återbeskogning och andra skogsvårdsåtgärder, jordbruksåtgärder t.ex. odling utan plöjning, odling av fånggrödor samt erosionskontroll).

Givet att existerande teknik finns är det en politisk fråga snarare än en teknisk-vetenskaplig utmaning att minska de antropogena koldioxidutsläppen till atmosfären.

4.2.2 Mer forskning

Den teknik som i stor utsträckning redan finns hämmas av en rad hinder, bl.a. snedvridande subventioner av fossila bränslen, förlegade regleringar, otillräcklig kapacitet, höga kostnader och brist på stimulansåtgärder. Det behövs i stället positiva ekonomiska incitament för att ställa om till effektivare energi-användning och hållbar energiproduktion. Jordbrukspolitiken måste innehålla kraftfulla incitament för odling av energigrödor. För att få ned kostnaderna för sådan teknik som innebär minskade koldioxidutsläpp bör offentlig upphandling användas för att öka efterfrågan. Forskning kring energiutvinning och energianvändning behöver prioriteras starkare inom EU, både för att åstadkomma teknikgenombrott och för att få ner kostnaderna. Europaparlamentet har efterlyst ett intensivprogram, i stil med USA:s Apolloprogram på 60-talet, för att främja forskning och innovation till stöd för hållbar energi. Riksdagen bör tillkännage för regeringen att ett intensivprogram för forskning och innovation inom EU bör genomföras.

4.2.3 Utveckla en sammanhållen energi- och klimatpolitik med Europaperspektivet i fokus

Den uppmärksammade gaskrisen mellan Ryssland och Ukraina och insikten om Västeuropas beroende av rysk gas är en försmak av att debatt och beslutsfattande måste ta i tu med nya frågeställningar. Vi står inför ett läge där vi

inom några år får en integrerad europeisk elmarknad och ett gemensamt europeiskt elpris. Den rimliga utgångspunkten för en framåtblickande energipolitisk diskussion torde vara att börja på den europeiska nivån och analysera och ta ställning till den energipolitiska utvecklingen inom EU och dess grannar. Utifrån väl genomtänkta ståndpunkter vad gäller den europeiska energipolitiken kan vi sedan dra slutsatser om hur Sverige bör utforma sin inhemska energipolitik för att på bästa sätt anpassa sig till den nya situationen.

EU har förbundet sig att de genomsnittliga koldioxidutsläppen för perioden 2008–2012 skall vara 8 % lägre än utsläppen år 1990. Emellertid har utsläppen inom de gamla medlemsländerna (EU-15) åter börjat öka, och utsläppen av koldioxid för EU-15 låg år 2003 (senaste år för vilket tillgängliga data finns) endast 1,7 % under 1990 års nivå. Om inget radikalt görs kommer EU inte att kunna leva upp till sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet. För att minska utsläppen av koldioxid krävs en rad åtgärder för bättre energihushållning och en övergång till alternativa energikällor. Eftersom en stor del av EU:s elproduktion kommer från miljömässigt olämpliga kol- och oljekondenskraftverk, innebär varje elbesparing inom EU att produktionen i dessa ”smutsiga” kraftverk minskar. Ur klimatperspektiv är därför en insparad kilowattimme i Sverige lika mycket värd som en insparad kilowattimme i Polen. Det är därför inte en optimal utgångspunkt att fastslå att Sverige ensamt skall bryta sitt beroende av fossila bränslen för transport och uppvärmning till år 2020. Det vore mer relevant att minska Europas beroende av fossila bränslen. Detta bör ges regeringen till känna.

4.2.4 Handel med utsläppsrätter

EU:s system för handel med utsläppsrätter är av central betydelse men systemet har ännu inte levererat resultat i form av önskade utsläppsminskningar. Tilldelningen av utsläppsrätter från medlemsländerna låg i snitt ca 10 % över utsläppen för åren dessförinnan. Handelssystemet kan bara vara ett verksamt styrmedel om tilldelningen blir snålare. Den tilldelade mängden utsläppsrätter i unionen som helhet måste sänkas steg för steg. Därtill bör tilldelningen av utsläppsrätter i framtiden ske genom auktionering. Dagens system kan kritiseras för att ha missgynnat de aktörer som tidigt genomförde utsläppsminskningar och för att företagen får utsläppsrätter gratis samtidigt som priserna på el stiger. Som ett resultat kan energibolagens vinster upplevas som stötande. Kombinationen av det s.k. grandfathering-systemet baserat på en ganska kort tidsperiod (1998–2001) samt den dåliga konkurrensen inom energimarknaderna innebär att systemet för tilldelning bör reformeras. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige bör verka för att taket för den totala tilldelade mängden utsläppsrätter inom EU gradvis sänks.

Det är olämpligt att principerna för tilldelning av utsläppsrätter skall skilja sig mellan olika länder såsom har varit fallet. Kristdemokraterna står därför bakom den huvudinriktning för svenska prioriteringar för handelssystemets utveckling efter 2012, som regeringen redovisar i propositionen *Utvecklad utsläppshandel för minskad klimatpåverkan* (prop. 2005/06:184). Utgångspunkterna för svenskt vidkommande bör vara att handelssystemet skall utvid-

Fel! Okänt namn på

gas till att omfatta fler sektorer, fler växthusgaser och fler länder, samt att en ökad harmonisering av systemets tillämpning skall ske inom EU.

För att tilldelningen av utsläppsrätter inte skall ha karaktären av subventionering av den handlande sektorn anser Kristdemokraterna att det är angeläget att samtliga eller en stor del av utsläppsrätterna fördelas genom auktionering. Därigenom skulle en kostnadseffektiv fördelning uppnås. Riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening att Sverige i EU bör verka för att för den period som börjar år 2013 skall utsläppsrätterna fördelas genom försäljning.

4.2.5 Utveckla en hållbar europeisk transportpolitik

EU blir en allt viktigare arena för transportpolitiken. Vad gäller vägtrafiken finns ett frivilligt avtal med biltillverkarna inom EU om att dessa till 2008 skall ha sänkt utsläppen för genomsnittsbilen till 140 gram CO₂/km. Det är idag högst osäkert om detta mål kommer att uppnås. Det behövs därför en strategi med kraftfulla åtgärder för att minska utsläppen från biltrafiken. Praxis för mätning av utsläppen från personbilar bör bli mer rättvisande genom att man tar hänsyn till de faktiska utsläppen från de bilar som säljs. För närvarande grundas utsläppen för etanolbilar på antagandet att de till hundra procent drivs på bensin, och utsläppen från gasbilar grundas på att de till hundra procent drivs av naturgas. När beräkningarna av CO₂-utsläppen per kilometer på nämnda sätt förfinats, bör EU sätta upp obligatoriska krav för genomsnittliga CO₂-utsläpp per kilometer. Sådana krav bör ta hänsyn till storleken på olika biltyper och att större familjebilar förbrukar mer bränsle än mindre bilar. Sverige bör inom EU verka för att praxis för mätning av CO₂-utsläppen per kilometer bli mer rättvisande, samt att EU därefter sätter upp obligatoriska krav för de genomsnittliga CO₂-utsläpp per kilometer.

Inte bara vägtransporterna utan även flyget utgör miljöproblem. Flyget omfattas över huvud taget inte av några krav på utsläppsminskningar. En orsak är att uppgörelser vad gäller flyget måste fattas på internationell nivå och det har hittills misslyckats. En annan orsak är att flygets totala utsläpp ansetts utgöra en så liten andel av utsläppen totalt – ca 3 % – att man kunde lämna sektorn så länge. Ny forskning från England visar dock att flygets utsläpp är betydligt allvarigare än vad man hittills befarat. Den samlade effekten av koldioxid, kväveoxider och vattenånga på tiotusen meters höjd antas, efter britternas studier, ge ett tre gånger så högt bidrag till växthuseffekten som om utsläppen skett på marknivå. Av konkurrensskäl är det svårt för ett land att ensidigt lägga miljöskatter på internationella transporter. Sverige har istället infört miljörelaterade start- och landningsavgifter för flyget. EG-kommissionen har föreslagit att utsläppshandelssystemet skall omfatta samtliga flyg som lämnar EU. Kristdemokraterna anser att Sverige skall verka för att CO₂utsläppen från flyget så snart som möjligt inkluderas i EU:s handelssystem för utsläppsrätter. Detta bör ges regeringen till känna.

Järnvägstransporterna kan också minska sina utsläpp av växthusgaser. Världens första tåg som drivs med biogas går i reguljär trafik mellan Linköping och Västervik. Med tanke på att det i Sverige finns 2 400 km icke elekt-

Fel! Okänt namn på

rifierad järnväg borde potentialen för denna typ av tåg vara stort i det svenska transportsystemet. I Europa, där diesellok är vanliga, är potentialen ännu större. Teknikneutrala ekonomiska styrmedel för att minska utsläppen bör alltså användas och få genomslag inom olika transportslag.

Kristdemokraterna vill i följande punkter sammanfatta de viktigaste åtgärderna som idag kan genomföras på EU-nivå för att ta oss en bra bit på vägen mot ett hållbart transportsystem:

- Inkludera transportsektorn i handelssystemet för utsläppsrätter.
- Skapa goda förutsättningar för att utveckla en mångfald av alternativ till fossila bränslen.
- Inför obligatoriska regler för maximiutsläpp per kilometer.
- Samordna trafikbeskattningen inom EU; koppla beskattningen till miljöpåverkan.
- Fördubbla anslagen till forskning och utveckling av förnybara fordonsbränslen.
- Låt EU delfinansiera investeringar i infrastruktur för bränsledistribution.
- Miljövänliga fordon skall särbehandlas positivt.
- Stärk miljöhänsynen och hänsyn till transporter i EU:s regler för offentlig upphandling.
- Utveckla och avreglera EU:s järnvägsnät.
- Stöd interoperabilitet mellan olika transportslag.
- Förbättra möjligheterna för vattentransporter.
- Intensifiera forskningen kring vätgasdrift och framställning av vätgas.
- Skärp EU-kraven på diesellojja, minst till Sveriges nivå.
- Ett system för beskattning av flygbränsle måste skapas på internationell nivå.
- Differentiera luftfartsavgifterna med utgångspunkt i miljöeffekterna.
- Inför miljörelaterade farledsavgifter för fartyg inom hela EU.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att ett åtgärdsprogram för hållbara europeiska transporter bör utvecklas och genomföras.

4.2.6 Jordbruksstöd till biobränslen

Den snabba utvecklingen när det gäller biomassa och energiproduktion knuten till jordbruket måste vara en viktigt prioritering på kort sikt. Jordbruksstöden bör därför utformas så att de i större utsträckning uppmuntrar till produktion av förnybar energi. Detta bör ges regeringen till känna.

4.2.7 Bort med subventioner av fossila bränslen

Inom EU uppgår stöden till fossila bränslen för närvarande till ca 25 miljarder euro per år i subsidier. Det behövs ett gemensamt förbud mot subventioner av fossila bränslen inom EU. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

4.3 Samarbete med länder utanför EU

Ett strategiskt partnerskap behöver utvecklas med de snabbt växande ekonomierna, främst Kina och Indien, för att hjälpa dem att ta fram hållbara energi-strategier och säkerställa deras deltagande i försöken att begränsa utsläppen av växthusgaser. Ekonomisk utveckling är en rättighet för alla länder, men utvecklingsländerna behöver inte gå igenom alla förorenande utvecklingssteg som de industrialiserade länderna har gjort. Därför bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige bör verka för att EU tar initiativ till ett multilateralt samarbete mellan EU, Kina, Indien, Brasilien m.fl. länder samt vissa större energibolag, i syfte att främja ett brett samarbete om ren teknik inom bl.a. huvudområdena energi och transporter.

EU bör avsätta väsentliga medel i EU:s budget för att hjälpa u-länderna att investera i effektivast möjliga energianvändning och kolsnål elproduktion. Här finns inga pengar idag i EU:s budget, varför omprioriteringar behöver göras i budgetens struktur. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige bör verka för att EU avsätter avsevärda budgetmedel för att hjälpa u-länderna att investera i bästa möjliga teknik för energiproduktion och energianvändning.

4.3.1 De projektbaserade mekanismerna

De projektbaserade mekanismerna kan problematiseras mer än vad som görs i propositionen. Särskilt gäller detta mekanismen för ren utveckling (CDM). Syftet med mekanismen är förvisso att hjälpa utvecklingsländerna att nå en hållbar utveckling. Trots det goda uppsåtet ser Kristdemokraterna flera frågetecken kring tillämpningen av denna mekanism. En nackdel med CDM är att mekanismen minskar kostnaden för de nödvändiga utsläppsminskningarna i de mest industrialiserade länderna. Därigenom kan de ekonomiska incitamenten för att utveckla alternativ teknik bli mindre än vad som annars blivit fallet. Ett annat problem är att veta att de åtgärder som vidtas verkligen är additiva, dvs. att de inte skulle skett utan CDM. Kristdemokraterna har stor förståelse för den moraliska aspekten att de rika länderna bör göra större åtaganden än de fattiga. Men för att få en fungerande global klimatpolitik vore det bättre om alla länder hade kvantitativa åtaganden även om dessa blir mycket generösa för de fattigaste länderna.

Kristdemokraterna anser därför att Sverige bör verka internationellt för att så många länder som möjligt gör kvantitativa åtaganden. I avvaktan på detta bör CDM-mekanismen utnyttjas restriktivt. Kristdemokraterna anser att Annex-1-ländernas möjlighet att tillgodoräkna sig utsläppsrätter genom CDM bör begränsas. I regeringens proposition *Utvecklad utsläppshandel för minskad klimatpåverkan* (prop. 2005/06:184) föreslås begränsningar i svenska verksamhetsutövers möjligheter att tillgodoräkna sig utsläppsminskningar genom de projektbaserade mekanismerna JI och CDM. Kristdemokraterna accepterar dessa begränsningar.

4.4 Avskiljning och lagring

Det finns risker med lagrad koldioxid. Jordskalv kan medföra att gasen läcker ut. Även i geologiskt stabila områden kan denna risk finnas på grund av seismiska spänningar som skapas när gas utvinns eller pumpas ner. Om gasen läcker ut och når atmosfären minskar koldioxidavskiljningens effektivitet. Man kan också tänka sig lokala akuta problem om stora mängder koldioxid av någon anledning skulle läcka ut samtidigt. Med tanke på att den naturgas som pumpas upp idag bildats under miljontals år är det dock troligt att det går att hålla kvar koldioxid i åtminstone några tusen år. Utvecklingen kring avskiljning och lagring av koldioxid bör följas med stort intresse.

5 Mål för den svenska klimatpolitiken

5.1 Miljökvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan”

I samband med behandlingen av regeringens miljömålsproposition (prop. 2004/05:150) hösten 2005, beslutade riksdagen att formuleringen av miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan skall ändras så att det baseras på vad som kan anses vara en acceptabel temperaturhöjning och inte halten växthusgaser i atmosfären. Något sådant förslag finns inte med i propositionen, vilket är en brist. Vidare beslöt riksdagen att regeringen bör återkomma med nya tydliga delmål inom klimatarbetet. Dessa delmål skall beröra utsläppsminskningar både på kort, medellång och lång sikt. Vidare bör delmål finnas för olika sektorer såsom trafiken, den handlande sektorn och hushållen. Det är beklagligt att regeringen i så liten utsträckning beaktat riksdagens beslut i utformningen av den här föreliggande propositionen.

Kristdemokraterna föreslår att definitionen av miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* ändras, så att definitionen av målet baseras på vad som kan anses vara en acceptabel temperaturhöjning, inte halten växthusgaser i atmosfären. Denna förändring skulle innebära att Sverige följer IPCC:s rekommendationer till världens stater, samt att målet sammanfaller med det mål som EU:s ministerråd satt för klimatet. När riksdagen antog målet 550 ppm ansågs detta av de flesta motsvara en temperaturhöjning på mindre än 2 grader Celsius. Detta har under den senaste tiden ifrågasatts och många forskare talar nu om att stabilisera halten av växthusgaser kring 450–500 ppm istället. Eftersom koncentrationen är nära 450 ppm idag – räknat med alla gaserna, men ungefär 380 ppm CO₂ – är utmaningen stor. Koncentrationen ökar f.n. med mer än 2 ppm årligen. Riksdagen bör besluta om att ändra miljökvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” så att det får följande lydelse:

Den globala genomsnittstemperaturen får aldrig öka med mer än 2 grader Celsius i förhållande till genomsnittstemperaturen för perioden 1961–1990.

Fel! Okänt namn på

5.2 Sveriges utsläpp av växthusgaser åren 2008–2012

Regeringen föreslår att det svenska klimatpolitiska delmålet om att minska de svenska utsläppen med minst 4 % för perioden 2008–2012 relativt år 1990 skall ligga fast och utvärderas utan kompensation för kolsänkor eller användning av flexibla mekanismer. Flex Mex 2-utredningen har föreslagit (SOU 2003:60) att det svenska klimatpolitiska delmålet om att minska de svenska utsläppen med minst 4 % för perioden 2008–2012 relativt år 1990 bör ändras så att den mängd utsläppsrätter som tilldelas den handlande sektorn skall avräknas mot det nationella mål som skall uppnås för perioden 2008–2012. Utredningens förslag skulle ge ett mer relevant mått på uppfyllelsen av Sveriges målsättning om utsläppsminskningar och stöds även av majoriteten av remissinstanserna. Om en omfattande nettohandel med utsläppsrätter skulle ske från Sverige blir det svårt att anpassa utsläppen i den icke-handlande sektorn så att målet uppnås. Regeringens mål kan därigenom bli mindre styrande för de åtgärder som vidtas. Regeringens förslag innebär att det svenska målet kan uppnås även genom generella industrifientliga åtgärder som inte förbättrar klimatsituationen. Genom att driva delar av svensk industri utomlands kan de faktiska svenska utsläppen minska, dock utan att någon miljöförbättring inträder. Det finns alltså mycket som talar för att målet bör ändras så att den mängd utsläppsrätter som tilldelas den handlande sektorn skall avräknas i enlighet med Flex Mex 2-utredningens förslag.

Länkdirektivet, som kopplar samman EU:s handelssystem med Kyotoprotokollets projektbaserade mekanismer JI och CDM, innebär att en sådan avräkning som utredningen föreslår inte framstår som så enkel. Mot bakgrund av detta, och med tanke på att målperioden 2008–2012 snart inträder, avstår Kristdemokraterna från att nu föreslå någon ändring av det fastlagda nationella målet för denna period. Kristdemokraterna biträder sålunda propositionens förslag till beslut om att riksdagen antar regeringens förslag om nationellt klimatmål för perioden 2008–2012.

5.3 Mål på lång och medellång sikt

Sverige bör sträva efter att EU-länderna minskar sina utsläpp med totalt 30 % till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå. Ett rimligt åtagande för Sveriges del vore en minskning med 25 %, som regeringen föreslår skall vara vårt nationella klimatmål.

Den närmare utformningen av målet bör ske med beaktande av utvecklingen inom EU. Det behövs en analys av vilken typ av nationella mål som är ändamålsenliga i framtiden mot bakgrund av de alltmer integrerade marknaderna. Medlemsländerna bör också formulera sina mål på ett enhetligt sätt vad gäller hur handelssystemet och de projektbaserade mekanismerna skall hanteras. Riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening att Sverige bör sträva efter att EU-länderna minskar sina utsläpp med totalt 30 % till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå.

Fel! Okänt namn på

För att EU-länderna skall kunna hålla rätt kurs i klimatpolitiken bör också mål för åren 2030, 2040 och 2050 preciseras. Europaparlamentet har angett att industriländerna, till vilka EU hör, bör minska utsläppen med 60–80 % till år 2050. Kristdemokraterna anser att det med tanke på dagens stora skillnader i utsläpp per capita mellan olika länder är rimligt att Sverige verkar för att EU skall besluta att EU-länderna tillsammans skall minska sina utsläpp med 80 % till år 2050.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige bör verka för att EU-länderna minskar sina utsläpp med totalt 80 % till år 2050 i förhållande till 1990 års nivå.

5.4 Uppföljning av klimatmålen

I mars 2002 beslutade riksdagen om den nuvarande klimatstrategin; i detta ligger att klimatarbetet skall följas upp med kontrollstationer 2004 och 2008. Rimligen avsåg riksdagen med sitt beslut att regeringen skulle återkomma till riksdagen under 2004, men så har inte skett. Naturvårdsverket och Statens energimyndighet har utarbetat ett underlag för utvärderingen, som blev klart den 30 juni 2004. Trots detta har regeringen väntat i nästan två år innan något förslag eller någon redogörelse överlämnats till riksdagen. Denna segdragenhet från regeringens sida förtjänar kritik. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen skall återkomma till riksdagen under år 2008 med konsekvensanalyser och förslag med anledning av uppföljningen av klimatstrategin.

6 Åtgärder för att begränsa utsläppen av växthusgaser i Sverige

6.1 Delaktighet i klimatarbetet

6.1.1 Statliga företag bör vara förebilder

Statliga Vattenfall är den största elproducenten i Norden och har som mål att bli ett av de ledande kraftföretagen i Europa. Vattenfall koncentrerar nu sina resurser till expansion i främst Tyskland och Polen där produktionen baseras på kol och kärnkraft. Svenska staten, som till höga kostnader stänger ned kraftproduktion i Sverige, är en stor ägare i stora tyska kärnkraftverk och polska brunkolsanläggningar med höga koldioxidutsläpp. Dubbelmoralen i den svenska statens energipolitik är påfallande. Det behövs en rak och tydlig linje där de statliga företagen fungerar som föredömen för övriga näringslivet.

6.1.2 Den enskildes ansvar

De politiska styrmedlen handlar i stor utsträckning om att sätta ramarna för företags och enskildas verksamheter. Däremot kan inte politikerna i detalj

Fel! Okänt namn på

reglera hur varje enskild person på bästa sätt skall ta sitt ansvar. Som konsument har den enskilde däremot stora möjligheter att göra mycket på marginalen. Men då krävs information om hur vår konsumtion och livsstil i det lilla påverkar klimatet i det stora perspektivet. Stora miljövinster, som inte behöver innebära någon form av välfärdsförlust, kan uppnås genom information om hur man genom planering av inköp undviker helt onödigt miljöslitage. För att konsumentmakten skall komma till sin fulla rätt måste det finnas praktiska möjligheter, t.ex. genom märkningssystem, att få kunskap om varan och på vilket sätt den produceras.

Det är viktigt att privatpersoner som exempelvis tilläggsisolerar sitt hus eller genomför andra positiva miljöåtgärder inte straffas med högre fastighets-skatter eller liknande. Det skall löna sig att agera miljövänligt. Det är således viktigt att de ekonomiska styrmedlen inte motverkar de frivilliga miljöinsatserna.

6.1.3 Utbildning

När det i propositionen talas om information och utbildning undgår man att nämna grundskolans betydelse, vilket är anmärkningsvärt. Skolan har en helt avgörande betydelse för att ett hållbart samhälle skall kunna uppnås. Kunskap om klimatets betydelse och hur det påverkas av olika faktorer måste spridas till hela samhället.

6.2 En bred energi- och klimatkommission bör tillsättas

Den oljekommission som statsministern tillsatt kan vara bra, inte minst när det gäller att ersätta de fossila bränslena inom transportsektorn. Men den tar inget helhetsgrepp om energifrågorna. För att Sverige skall göra största möjliga nytta i arbetet mot klimatförändringen är det minst lika angeläget att i vårt land satsa på elsparande som att ersätta oljan. Oljekommissionen har alltså fått ett alltför smalt mandat. En minskad svensk elförbrukning skulle också på sikt innebära stora möjligheter för svensk industri att tjäna pengar på elexport. Den oljekommission som statsminister Persson tillsatt bör därför ersättas med en brett upplagd energi- och klimatkommission som analyserar energiproduktionen och energianvändningen i ett helhetsperspektiv och ur ett systemperspektiv. Utredningen bör bland annat utreda följande frågeställningar:

- Målformulering på kort, medellång och lång sikt.
- Hur skall en fördelning av utsläppsminskningar mellan olika sektorer se ut (handlande sektorn, icke handlande industri, transporter, uppvärmning etc)?
- Vilka områden bör Sverige verka för att få in i den handlande sektorn och hur skall bubbelkonstruktionerna se ut?
- Vad bör känneteckna de styrmedel som skall användas för att nå målen?
- Hur skall andra växthusgaser än koldioxid hanteras?

- Riktlinjer för ett sammanhållet åtgärdsprogram.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som här anförts om en brett upplagd utredning av energi- och klimatfrågorna.

6.3 Handlande sektorn

EU:s handelssystem för utsläpp av koldioxid är världens största handelssystem för utsläppsrätter. Det är en framgång att medlemsländerna lyckats enas kring denna metod att använda marknadskrafterna för att skapa kostnadseffektiva utsläppsminskningar inom uppsatta ramar. Även om det lett till kort-siktiga konkurrensnackdelar för europeisk industri är det ett nödvändigt – men otillräckligt – steg i rätt riktning som också resten av världen måste ta för att uppfylla Kyotoprotokollets målsättning och lägga grunden för nya världsomspännande åtaganden. Det vore önskvärt om även andra sektorer inlemmas i systemet. Det finns anledning att diskutera principerna för den framtida fördelningen av utsläppsrätter. I den första fördelningsomgången bestämde sig den svenska regeringen för att missgynna kraftvärmeproducenterna, vilket var olyckligt.

Det kan finnas anledning att ifrågasätta om det är lyckat att principerna för tilldelning av utsläppsrätter skall skilja sig mellan olika länder såsom har varit fallet. Kristdemokraterna står därför bakom den huvudinriktning för svenska prioriteringar för handelssystemets utveckling efter 2012, som regeringen redovisar i propositionen *Utvecklad utsläppshandel för minskad klimatpåverkan* (prop. 2005/06:184). Utgångspunkterna för svenskt vidkommande bör vara att handelssystemet skall utvidgas till att omfatta fler sektorer, fler växthusgaser och fler länder, samt att en ökad harmonisering av systemets tillämpning skall ske inom EU.

6.4 Sektorsövergripande styrmedel

6.4.1 Klimatinvesteringsprogram

Kristdemokraterna välkomnar att regeringen förstärker och förlänger klimatinvesteringsprogrammet. Klimatinvesteringsstödet är inriktat på åtgärder som minskar klimatpåverkande utsläpp. Det är viktigt att reglerna som styr anslaget är strikt fokuserade på åtgärder som direkt går att hänföra till minskningar av växthusgaser. Den här typen av åtgärder ger relativt snabba och synliga resultat, då de är åtgärdsinriktade, konkreta och lokala. Sverige skulle behöva fler miljöbilar på marknaden. Som ett hinder för detta nämns ofta bristen på tankställen. Det behövs därför fler tankställen för olika alternativa bränslen samt mer produktion av biogas, etanol, DME, metanol från svartlutsförgasning, etc. Den offentliga sektorns inköp av miljöbilar bör öka.

Fel! Okänt namn på

6.4.2 Skatteväxling

Det är anmärkningsvärt att regeringen, i sin redogörelse för utvärderingar av den gröna skatteväxlingen, underlåtit att nämna de studier som gjorts av bl.a. Per Kågesson samt av Runar Brännlund, Bengt Kriström, Sören Wibe m.fl. och som berör de sneda regionalpolitiska och fördelningspolitiska effekterna av skatteväxlingen. En grön skatteväxling måste ha en smart utformning, så att den potentiellt miljöstörande produktionen behålls i Sverige med minimal miljöpåverkan och att reella, miljövänligare alternativ finns att tillgå. En utveckling av skatteväxlingsinstrumentet i riktning mot ökad träffsäkerhet måste ske. Den rödgröna skattepolitiken har inneburit att låginkomsthushållen fått betala en relativt sett större del av den samhällsekonomiska kostnaden för att genomföra vissa miljöförbättringar. Ännu tydligare blir orättvisan mellan storstadsområden och glesbygd. Dessa effekter framstår som stötande mot bakgrund av att de drabbade hushållen inte själva kan välja sin livsstil på ett sådant sätt att de kan behaga de styrande partierna. Om båda föräldrarna i en barnfamilj har arbete i glesbygden är det inte gjort i en handvändning att byta arbete och bostad. Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets skatteväxling framstår, när den riktar sig till hushållen, som ett teoretiserande utan insikt om medborgarnas dagliga tillvaro.

Kristdemokraterna är övertygade om att en grön skatteväxling bäst genomförs på en europeisk nivå för att bevara konkurrensneutraliteten mellan olika länder. Sverige bör verka för gemensamma miniminivåer för beskattning av miljöstörande verksamhet inom EU. En sådan utveckling skulle leda till att svenskt näringsliv skulle få stora konkurrensfördelar tack vare den anpassning som gjorts i Sverige för att minska utsläppen av miljöfarliga ämnen. I EU-sammanhang har den svenska regeringen tyvärr motverkat ambitionerna med en ökad miljörelatering av skattesystemet genom sitt motstånd mot förslaget om majoritetsbeslut när det gäller miljörelaterade skatter.

6.4.3 Kommunernas arbete

Trots att över hälften av kommunerna har en aktuell energiplan verkar det vara ovanligt att den fysiska planeringen grundar sig på denna. Kommunerna uppfattar sig ha små möjligheter att påverka produktionen och användningen av energi. En politisk utmaning är frågan om hur miljöfrågorna skall integreras i den kommunala verksamheten, i förvaltningar och kommunala bolag. Kommunerna behöver jobba strukturellt med ledningssystem och upphandlingsverktyg. Höga krav på miljöhänsyn vid all offentlig upphandling är ett verkningfullt styrmedel. Kraven för offentlig upphandling av godstransporter, arbetsmaskiner och entreprenadarbeten behöver utvecklas. Det är bra att regeringen lyfter fram klimatkommunernas arbete, men Kristdemokraterna vill i sammanhanget också slå ett slag för ekokommunernas betydelse, inte minst för klimatarbetet.

6.5 Sektorsspecifika styrmedel

Kristdemokraterna delar regeringens bedömning att det utanför den handlande sektorn är särskilt angeläget att begränsa klimatpåverkan från transportsektorn och bostads- och servicesektorn.

6.5.1 Energisektorn

En konsekvens av den framväxande gemensamma europeiska elmarknaden är att vi inte längre kan sätta likhetstecken mellan svensk elproduktion och svensk elanvändning. Sveriges möjligheter till elproduktion och Sveriges elbehov är två skilda områden som bör analyseras var för sig. Det finns fortfarande en stor potential att bygga ut kraftvärmeproduktionen i det svenska fjärrvärmenätet. Om all existerande fjärrvärmeproduktion skulle byggas om till kraftvärme skulle svensktillverkad el således kunna bli en exportvara som innebär att vi kan sälja 60–70 TWh el per år till utlandet (källa: Linköpings universitet). Detta skulle samtidigt ge en välfärdsvinst på 100 miljarder kronor årligen. Parallellt med en utbyggnad av kraftvärmen bör alla större industrianläggningar ges incitament att bygga mottrycksanläggningar. Kraftvärmeproduktion ersätter alltid sämre fossileldade alternativ, vare sig produktionen sker i Sverige eller i något annat land. Så länge som det finns fjärrvärmenät i vårt land som inte är kopplad till elproduktion så är det alltid en god gärning att bygga ut elkraftvärmeproduktion.

Genom ett EG-direktiv har Sverige uppmanats att öka andelen förnybar energi med totalt 25 TWh/år till år 2010. Det finns potential för detta, främst genom biobränslen. Denna utbyggnad bör ske inom kraftvärmeproduktion. Samtidigt behövs ett ökat energisparande.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att utbyggnaden av kraftvärme i Sverige skall stimuleras.

Riksdagen beslutade våren 2003 i enlighet med regeringens proposition (2002/03:40) *Elcertifikat för att främja förnybara energikällor* att införa ett system med elcertifikat i Sverige. Regeringen bedömer i propositionen att erfarenheterna av elcertifikatssystemet överlag är goda. Kristdemokraterna håller inte med om detta. Vissa branscher har redan nu blivit krisbranscher på grund av elcertifikatssystemet. Modellen missgynnar mindre elproducenter samt hindrar investeringar i förnybar energi som passerat utvecklingsstadiet men som ännu inte fått fotfäste på marknaden. Kristdemokraterna anser därför att certifikatsystemet bör reformeras. Kristdemokraterna utvecklar sina synpunkter kring elcertifikaten i partiets motion med anledning av regeringens proposition (2005/05:154) *Förnybar el med gröna certifikat*.

En stor del av den el som används i Europa är framställd i fossileldade kraftverk. Att lägga ned fungerande koldioxidneutral elproduktion i Sverige saboterar därför ansträngningarna att minska koldioxidutsläppen eftersom den europeiska marknaden därigenom undandras en del av den fossilfria elkraften. Stängningen av Barsebäck och de rödgröna planerna på stängningar av ytterligare kärnreaktorer i Sverige innebär en kniv i ryggen på klimatarbetet. De befintliga kärnreaktorerna i Sverige bör därför drivas vidare och effektivise-

Fel! Okänt namn på

ras. Inom alla delar av energipolitiken bör utvecklingen styras av styrmedel som utgår från klimatproblemet.

6.5.2 Byggnadssektorn

Ett område där ambitionerna definitivt måste höjas är energisparandet i byggbeståndet. Byggnadssektorns totala utsläpp av växthusgaser i Europa skulle kunna minska med 25 % fram till år 2020. Potentialen för energisparande åtgärder inom byggnadssektorn – i både gamla och nya hus, i såväl bostadshus som industrifastigheter – har beräknats kunna sänka utsläppen av CO₂ inom EU med 400 miljoner ton år 2010 jämfört med år 1990, vilket motsvarar en minskning med 12 % mellan dessa årtal (källa: Skanska). Elvärme för uppvärmning bör bytas ut så snabbt som möjligt. Den högvärdiga energiform som elen utgör används betydligt bättre inom andra områden. Istället bör fjärrvärmnäten byggas ut. På den framväxande gemensamma europeiska elmarknaden bör vi minnas att varje gång en husägare i Sverige upphör att använda direktverkande el så minskar vi koldioxidutsläppen från kolkondenskraftverken i EU.

6.5.3 Transportsektorn

De prognoser som visar på kraftiga ökning av växthusgasutsläpp inom transportsektorn fram till år 2020 är mycket oroande. Det behövs alltså särskilda åtgärder inom denna sektor. Som propositionen mycket riktigt uppmärksammar är den genomsnittliga svenska personbilen 20 % mer bränsleslukande än genomsnittet inom EU. Detta hänger bl.a. samman med att Sverige har den äldsta bilparken inom EU-15. För alla fordon som släpps ut på marknaden fr.o.m. år 2006 och alla äldre fordon som uppfyller miljöklass 2005 är fordonsskatten fr.o.m. år 2006 kopplad till koldioxidutsläppen (prop. 2005/06:65). Kristdemokraterna har i detta sammanhang efterlyst en större koppling till koldioxidutsläppen vid utformningen av fordonsskatten, genom att likrikta beskattning av bensin- och dieslbilar samt genom att låta även äldre fordon få koldioxidrelaterad skatt. I propositionen framgår ej att dieslbilar missgynnas av nuvarande beskattningsregler, vilket borde framhållas i detta sammanhang. Koldioxidutsläppen från dieslbilar är väsentligt lägre per kilometer än från bensindrivna bilar.

Mot bakgrund av de svenska bilarnas åldersstruktur har Kristdemokraterna föreslagit att skrotningspremien höjs med 3 000 kronor för bilar äldre än 1989 års modell, då katalysatorrening blev obligatorisk på nya bilar. Det finns ett behov av ett ökat ekonomiskt incitament för att driva på skrotningen av äldre bilar. En kraftig höjning av premien skulle med all säkerhet, även under en begränsad period, innebära att många äldre bilar med dåliga miljöegenskaper, bl.a. högre bensinförbrukning, tas ur trafik förhållandevis snabbt.

Utsläppen av koldioxid inom den svenska transportsektorn ökade med 11 % mellan åren 1990 och 2005 (källa: Vägverket). Så sent som i transportpropositionen (prop. 2005/05:160) fastställdes att koldioxidutsläppen år 2010 skall ha stabiliserats på 1990 års nivå. Det är anmärkningsvärt att regeringen med ganska stor tystnad förbigår det faktum att alla bedömare, inklusive rege-

ringen själv, är eniga om att målet inte kommer att nås. Regeringen borde beskriva vilka åtgärder som måste vidtas för att nå de uppsatta målen, och om man inte är beredd att vidta dessa åtgärder måste målen ändras. För att uppnå målet för transporternas utsläpp behövs en tydligare analys av hur utsläppsökningen fördelar sig på olika trafikslag. Detta är nödvändigt för att kostnadseffektiva åtgärder skall kunna vidtas gentemot de olika trafikslagen. Sedan 1990 har trafikarbetet med personbilar ökat med 10 %, medan transportarbetet med lastbilar ökat 38 % (källa: Vägverket). I propositionen saknas en beskrivning av hur utsläppen av växthusgaser för de olika trafikslagen utvecklats. Det går exempelvis inte att utläsa huruvida utsläppen från personbilstrafiken ökat eller minskat. Denna information är dock av största betydelse för att styrmedlen gentemot personbilstrafiken skall kunna utformas och utvärderas.

Klimatstrategin måste utformas så att det skapas realistiska, ekonomiska och miljövänliga alternativ till dagens fossila drivmedel. Det är därför ytterst viktigt att snabbt få fram produktion av drivmedel, både nationellt och internationellt, som utgör alternativ till fossila drivmedel.

Kristdemokraterna anser att etanol, biogas och andra förnybara drivmedel skall vara befriade från koldioxid- och energiskatt. Förutom att de är förnybara och inte ger ett nettobidrag av koldioxid till atmosfären, medför biobaserade drivmedel ofta även minskade utsläpp av i stort sett alla miljö- och hälsopåverkande ämnen. Ett kristdemokratiskt mål är att användningen av fossila drivmedel skall halveras senast till år 2020. För att nå detta krävs en ökad produktion och försäljning av förnybara drivmedel. Därför bör sådana drivmedel vara befriade också från energiskatt. Fossila bränslen bör på sikt fasas ut efter hand som miljöanpassade alternativ kan erbjudas.

Utvecklingen går framåt för olika former av biobränslen för fordonsdrift. Genom att förgasa istället för att förbränna svartlut kan massaindustrin bli såväl elproducent som tillverkare av DME. Inom fem sex år väntas processen vara kommersialiserad och de första bilarna kan fylla tanken med metanol eller DME från massaindustrin. Genom rötning av bl.a. organiskt avfall framställs biogas. Etanol och rapsolja framställs sedan länge ur olika grödor. Så kallade well-to-wheel-analyser, dvs. analyser av ett bränslealternativs miljöpåverkan under hela sin livscykel, bör genomföras för att skapa underlag för beslut om vilka biodrivmedel som bör bli föremål för särskilda stimulanser. Hänsyn till den möjliga produktionsvolymen bör också vägas in så att långsiktigt hållbara alternativ till dagens petroleumbaserade fordonsdrivmedel kan växa fram.

Vid sidan av biobaserade drivmedel utgör bränslecellen ett framtida alternativ. I bränslecellen förbränns vätgas kemiskt och "avgaserna" utgörs av vanlig vattenånga. Nuvarande metoder för vätgasproduktion har till stor del sin grund i naturgas och andra fossila bränslen. En viss del kommer också från elektrolys av vatten med el från solceller eller vindkraft. I september 2003 invigdes Nordens första vätgasmack i Malmö, där vätgasen framställs genom elektrolys i en process där den tillförda energin kommer från vindkraft. En annan intressant teknik är artificiell fotosyntes. Detta system innebär att man från vatten och solljus kan erhålla vätgas. Kan solcellstekniken och

Fel! Okänt namn på

den artificiella fotosyntesen bli kostnadseffektivare genom forskning och utveckling finns en mycket stor potentiell marknad.

På förslag från Kristdemokraterna, övriga allianspartier och Miljöpartiet beslöt riksdagen hösten 2005 att ett certifieringssystem för alternativa drivmedel bör införas för att säkerställa den totala miljönyttan. Framställningen av drivmedel måste ske på ett sådant sätt att den totala negativa miljöbelastningen minskar.

6.5.4 Hushållssektorn

Potentialen för effektiviseringar när det gäller hushållsmaskiner och elektronisk apparatur har beräknats till minst 90 miljoner ton CO₂ per år för EU-området. Detta kan ske genom införandet av normer och standarder och krav på maximalt en watt för s.k. standbyläge. Som jämförelse kan nämnas att Sveriges totala utsläpp av CO₂ på årsbasis uppgår till ca 60 miljoner ton. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige inom EU bör verka för bindande normer om maximal energiförbrukning för hushållsmaskiner och elektronisk apparatur i standbyläge.

7 Strategi för anpassning till klimatförändringar

Det är positivt att regeringen tillsatt en utredning för att belysa det svenska samhällets sårbarhet för globala klimatförändringar. Ett hållbart skogsbruk, liksom användningen av jordbruksmarken, är en viktig faktor när det gäller att såväl begränsa klimatförändringar som att anpassa samhället till dem. Klimatförändringarna väntas medföra mer frekventa och mer omfattande översvämningar och ökande jorderosion. Detta ställer ökade krav på kommunerna såväl inom den fysiska samhällsplaneringen som inom räddningsberedskap och krishantering.

7.1.1 Klimatförändringarna är inte enbart ett miljöproblem

Trots att klimatförändringarna får konsekvenser för en rad samhällsområden betraktas de fortfarande i första hand som ett miljöproblem och räknas därmed som miljöministrarnas ansvar. Detta snäva synsätt måste ändras både inom Sverige och inom EU. Klimatförändringarna har allvarliga effekter inte bara för ekosystemen utan även för ekonomin, folkhälsan, vatten- och livsmedelsförsörjningen, migrationen, osv. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening att Sverige inom EU bör verka för att klimatfrågorna skall diskuteras inom samtliga berörda politikområden.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 18 april 2006

Sven Gunnar Persson (kd)

Björn von der Esch (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Lars Gustafsson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Dan Kihlström (kd)

Johnny Gylling (kd)

Annelie Enochson (kd)